

må være forberedt på at overtage undervisning i. Seminarieuddannelsen får herved en slagside til fordel for eksamensskolen.

I stedet for en så begrænset eksamen, der ingen reel betydning kan få og måske endog kan virke vildledende for de indstillende og kaldende myndigheder, ville man foretrække en fri lærerskole, hvor alle fag var eksamensfri. I så fald var der dog en linie i forslaget, og kommunerne eller de andre myndigheder kunne så selv træffe foranstaltninger til at foretage den sortering af eleverne (f. eks. ved private prøver i kundskaber og praktisk færdighed), som seminarierne havde været fritaget for, og som den ovenfor nævnte begrænsede prøve alligevel ikke giver noget relevant grundlag for.

Mindretallets principielle stilling er imidlertid, at der bør holdes eksamen i alle fag, således som det er tilfældet ved alle andre læreanstalter, der har monopol på at udanne kandidater til de forskellige embedsstillinger. Den betragtning, der har været fremført under debatten, at afholdelsen af eksamen med beskikkede censorer skulle være udtryk for mistillid til seminarierne, både lærerkræfterne og eleverne, kan man ikke anerkende. I så fald måtte al offentlig kontrol være udtryk for mistillid.

Censuren er læreanstalternes kontrol, og de af ministeriet beskikkede censorer er de eneste sagkyndige tilsynsførende ved seminarierne. De kommer for at konstatere, i hvilken grad eleverne har nået målet. Vejen til målet er derimod fri. I ly af den uafhængige censur ved eksamen har seminarierne ligesom alle andre læreanstalter fuldkommen undervisningsfrihed. Alle metoder kan anvendes, blot målet nås, og den daglige undervisning er ikke underkastet nogen inspektion, sådan som det er tilfældet ved skolerne.

Man kan derefter spørge, om det er nødvendigt at bibeholde denne kontrol i form af en uafhængig censur, og om det er muligt at forme eksamen, sådan at den ikke kommer til at binde undervisningen.

Til det første spørgsmål skal bemærkes, at ligesom det er en betryggelse og en befrielse for enhver bedrift, der forvalter offentlige midler (og seminarierne forvalter jo millionbeløb af statsmidler) at få sit værk bedømt og vurderet af en uhildet og autoritativ myndighed, således må det også være betryggende for en læreanstalt at modtage hjælp af en kreds af sagkyndige med ansvar overfor ministeriet og dermed for samfundet til at gøre regnskabet op, d. v. s. få konstateret, at målet er nået. Det er jo en sådan bedømmelse og vurdering, der giver prestige og gør det udstedte certifikat til et værdipapir.

Med hensyn til eleverne vil alle jo gerne sige, at man har fuld tillid til dem, en sikker overbevisning om, at de gør deres pligt, at de viser en aldrig svigtende flid og arbejder samvittighedsfuldt i alle fag, hvad enten de skal op til eksamen eller ej. Men desværre er der jo noget, der hedder menneskelige svagheder, og selv om mindretallet gerne ville tro, at seminarierne har held til at samle blomsten af den studerende ungdom, kan man dog ikke frigøre sig for tanken om, at også seminariernes elever har kontrol behov, og at mange af dem kan få en velmotiveret afstiver af deres karakter ved tanken om, at de ved en eksamen skal stå til regnskab for deres arbejde. Ja, selve dette begreb: at skulle stå til regnskab og være i stand til at dokumentere, at man har bestilt noget, er vel egentlig en sund foranstaltning.

Til det andet spørgsmål er det mere vanskeligt at give et konkret svar. Det er klart, at man kan forme eksamen således, at den kommer til at præge hele undervisningen. Dette sker f. eks. undertiden på visse eksamenskursus. Men man kan også indrette prøven